

Entre chien et loup

Elif Aytter'in Kurguladığı Bir Dünya

ÇElif Aytter çalışmalarını uzun zamandan beri galeri, müze gibi kurumsal alanlarda değil, Second Life gibi sanal, kurguya dayalı mecralarda gösterdiği için kelimenin tam anlamıyla "gemilerini iki kere yakmış" bir sanatçı. Yirmi yıldan beri kişisel sergi açmaması, çağdaş sanatın dolaşım haritasına çıkmayı hayırlaması,¹ grup ve tematik sergilerde yer almaması Onun gemilerini ilk yakışına işaret ederken, Second Life gibi, o dünyaya ait olmayanlar için tanımsız bir alanda etkinlik göstermedeki ısrarlılığı, gemilerini tutkuyla, ikinci kez yaktığını duşumsatıyor. Dolaşısıyla kendi istirdüyesine çekilmiş, çalışmalarını sedefleşmiş kabukların arasında geliştiren, düzene, mantığa, neden-sonuç ilişkilerinin dayatmalarına karşı çıkan bir sanatçı Elif Aytter. Projesinin ismi de, "Entre chien et loup", içeriği de, Aytter'in düşüncelerini tanımlamak için tercih ettiği, birbiri içinde açılan düş ve anlam adacıklarına sahip.

Fransızca'da gündüzle gece, gün ile karanlık arasındaki anları tanımlamak için kullanılan "Entre chien et loup" tabiri,² sanatçının projesinde kullandığı avatar figürleri,³ metinler, şiirler, Aytter'in projesinde çok katmanlı bir kurgu geliştirdiğini ortaya çıkarıyor. Derginin iki sayfasını kapsayan yedi kompozisyonun yorumlanabilmesi için, sanatçının birbiri içinde eriterek organikleştirmeyi başardığı katmanlara dikkatle bakmak gerekiyor. Aytter'in kompozisyonlarındaki resimsel elemanlar, gerçek dünyaya ait manzaraların, fotoğrafların, sanal figürlerin, tarihi botanik gravürleriyle⁴ birlikte harmanlanmasından oluşan bütüncül bir etkiye sahip. Her daim karşımıza çıkan avatarlar, hem vücutsal özellikleri, hem de giysileriyle sanatçının kurgu dünyasının ayrıcalıklı yapısını ortaya koyuyorlar. Bir anda kompozisyonundaki avatlara mı, yoksa onların etrafındaki manzaralara mı bakması gerektiğini düşünen izleyiciler bu çok katmanlılık karşısında şaşkınlığa uğruyorlar. Çünkü Aytter'in kurguladığı dünya, ilk bakışta tanıdık gelen ipuçlarına rağmen, bilmediğimiz, görmediğimiz görsel elemanlarla zenginleştirildiği için, "anlam sınırlarını" aşmış, düş gücünün dörtnala farklı yönlere doğru koştuğunu gösteren detaylara sahip.

Detay, detay ve tekrar detay zenginliğine sahip olan kurgular, Aytter'in projesinin önemli öğelerinden birini oluşturuyor. Bu detaylara dikkatle baktığımızda, sanatçının gerçek dünyaya tam anlamıyla sırtını dönmeyip, Postmodern-kolaj estetiğine de teslim olmayarak, ince, birbirinden farklı "kavram adacıkları" oluşturduğunu gözlemliyoruz. İlk bakışta, Doğu sanatına özgü epik freskleri andıran kompozisyonlarında Aytter, belli bir hikâyeyi anlatmadığı için detaylar üzerine yoğunlaşarak, izleyicinin dikkatini her bakıldığında farklılaşan küçük nüanslara yöneltiyor.

"Entre chien et loup" projesinde bize tanıdık gelen manzaralar karşısında olduğumuz hissi, rastlantıya dayanmayan, sanatçı tarafından özellikle kurgulanmış bir durum olduğu için, baştan çıkarıcı güzellikteki avatarlar da bize pek yabancı gelmiyorlar. Aytter'in bu tasarlanmış güven hissini içine yerleştirdiği, adeta sakladığı detaylar, bazen kuşlar, bazen bitkileri, bazen de insan yüzü olarak karşımıza çıktığında, adeta ürperiyoruz. Bu tür sürprizler, sanatçının yakın durduğu Kuzey Avrupa Gotik Sanatı'nın yankılarıyla birlikte düşünüldüğünde, Aytter'in kompozisyon anlayışı ve renk tercihleriyle geçmişin tozunu, sesini Yeni Medya Sanatı'nın teknikleriyle günümüze taşıdığını duşumsuyoruz. Sessiz, kendi geri çekilmişliğinden emin ve yaptığının keşfini en ince noktasına dek çıkararak.

Necmi Sönmez, İstanbul-Düsseldorf, Mart, 2017

- 1 Elif Aytter yakın arkadaşı olan Murat Germen'le birlikte "Orient Express", 2008, isimli ortak bir proje gerçekleştirdiği gibi, Roy Ascott, Max Moswitzer ve Selavy Oh gibi Yeni Medya alanında çalışan önemli sanatçılarla birlikte farklı ortaklıklar geliştirmiştir.
- 2 Sanatçı bu tabiri ilk kez dayısı şair Oktay Rifat'ın kendisine 13 yaşındayken söylediğini hatırlamaktadır. Sanatçı ile özel görüşme 4.3.2017, İstanbul.
- 3 Tamamıyla kurguya, düş gücüne dayanarak geliştirilen Avatar'lar, Second Life isimli sanal platformda yaşayan varlıklar olarak yorumlanmaktadır.
- 4 Sanatçının 27.2.2017 tarihli elektronik postasından.

Kutsal Günbatımı

Evening Congregation

Kış Köprüsü

Winter Bridge

Ascomycota'nın park serüveni

Sakin ve karanlık bir parkta Xiamara kendine rastlar,
kendine rastlar, kendine rastlar...

Ascomycota in the Park

*In a quiet, dark park Xiamara encounters herself,
encounters herself, encounters herself...*

Salyangoz İnsanlar

The Snail People

Ürkek ıstakozların ülkesinde

Salyangoz insanlar saldırıya geçince, Decapoda adlı ıstakoz kız usulca uzaklaşıyor... Ancak burada tatsız bir mesele de var: Sanki ıstakoz kardeşlerinden birisi düşmana katılmış.

In the land of the timid lobsters

When the snail people go on an offensive Decapoda, the lobster, moves quietly away... However, there is also a traitor here: Seems that her brother lobster has just joined the enemy.

Karşılaşma

Açıkçası çok da dostane bir toplantı değil bu. En azından sol taraftan gelen heyetin başındaki için bu böyle olmalı zira son derece agresif bir vücut dili var. Karşısında olan ise çok daha uzlaşmacı görünüyor. Bununla birlikte, tam da burada bir gariplik yok mu? Kavgacı taraf aslında oldukça zayıf. Arkasındakiler eğilmiş ve yorgun. Müzakereye daha açık görünen sağ taraf ise çok daha dinç ve sağlıklı değil mi?

The Encounter

This is obviously not a friendly meeting. At least not as far as the one coming from the left side is concerned. The one facing her seems to be far more conciliatory. However, here is the thing: The one on the left, who is taking the aggressive stance, is actually the one who is quite weak. Her entourage is bent and tired. Whereas the one on the right, who seems to be far more open to negotiation has good strong backing.

Ve sonra, birdenbire geri dönüverirler!
Salyangoz insanları...

*And then, suddenly, they are back!
The snail people...*

Entre chien et loup

A World Constructed by Elif Ayiter

Elif Ayiter is an artist who has burned her boats twice; by not exhibiting in institutional spaces such as galleries and museum, and instead by showing her works in virtual, fictional mediums such as Second Life. She has not opened a solo show in twenty years, has refused to take part in group and thematic exhibitions; the first account of her burning the boat;¹ the second account is her dedication to be active in spaces such as Second Life which are indefinable those who do not belong in that world. Thereby, Elif Ayiter is an artist who has retreated to her oyster, developing her works inside the shells turning mother-of-pearl, resisting all demands to logic or systematic cause and effect relationships. Thus, her deliberate choice for expressing her thoughts, both the title of her project "Entre chien et loup", and its contents imply an archipelago of islands where dreams and meanings open onto one another.

The phrase "Entre chien et loup" which is used to define the moments between night and day, daylight and darkness in French,² the avatar figures she uses in her project,³ the texts, poems, all reveal the multi-layered montage Ayiter has developed in her project. In order to interpret the seven compositions each covering two pages, the layers she has managed to make organic need to be looked at closely. The pictorial elements in Ayiter's compositions have a total effect, having gathered images from the real world, photographs, virtual figures and historic botanical engravings.⁴ The avatars that keep reappearing convey this fictional world with their special bodily characteristics and clothes. Viewers whose eyes wander between the avatars and the landscapes that surround them, are astonished by this multiplicity; because despite the seemingly familiar clues, the world Ayiter has created is enriched with visual elements hitherto unknown and unseen, thereby includes details that reveal an imagination going beyond "the limits of meaning", and galloping into many directions.

Fictions that are enriched with detail over detail are one of the core characteristics of Ayiter's project. As we look closer at these details, we notice that the artist has not entirely turned her back on the real world, has not succumbed to the postmodern-collage esthetics and has subtle and diverse "conceptual islets". Her compositions that at first glance remind us of epic frescoes peculiar to Eastern arts, do not tell a particular story; so she concentrates on details and directs the viewer's attention to little nuances that change with every other look.

That we find the landscapes in the "Entre chien et loup" project familiar is not an incidental situation but a deliberate plan construed by the artist, the seductively beautiful avatars do not seem very alien either. As the details Ayiter placed, almost nestled inside this designed space of security, appear in front of us at times as birds, at times as flora or human faces, we nearly shiver. Considering these kinds of surprises with echoes of Northern Europe Gothic Art, we understand that with the compositional sensibility and color preferences Ayiter carries the dust and the voice of the past to the present time, using the techniques of New Media Art. Quietly, self assured of her own reserve and enjoying her work to the minutest details.

Necmi Sönmez, İstanbul-Düsseldorf, March, 2016

- 1 Elif Ayiter co-produced the project "Orient Express" with her close friend Murat Germen in 2008. She has also worked with important New Media artists such as Roy Ascott, Max Moswitzer and Selavy Oh in various projects.
- 2 The artist remembers that she first heard this idiom at age 13, from her uncle poet Oktay Rifat mentioned it to her. Interview with the artist on 4.3.2017, İstanbul.
- 3 Completely fictional and imagined Avatars are creatures living in the virtual platform called Second Life.
- 4 Email from the artist, dated 27.2.2017.